

INFORMACIJA O REALIZACIJI PROJEKTA IZGRADNJE HE KOMARNICA

U cilju valorizacije hidropotencijala rijeke Komarnice kroz izgradnju hidroelektrane započete su aktivnosti na postupku dodjele koncesije. Vlada Crne Gore je Zaključkom od 9.7.2020. godine, donijela Plan o davanju koncesije, na osnovu kojeg je urađen Nacrt Koncesionog akta. U vezi sa tim, Ministarstvo ekonomije je u periodu od 31.7-14.8.2020. godine sprovelo Javnu raspravu o Nacrtu Koncesionog akta za projekat hidroelektrane (HE) Komarnica, koja je na osnovu inicijative nevladinih organizacija produžena do 21.8.2020. godine.

Nakon sprovedene ocjene i prihvatanja određenih komentara, primjedbi i sugestija utvrđen je konačni tekst Koncesionog akta za projekat HE Komarnica, kao i Nacrt ugovora, koje je Vlada Crne Gore usvojila Zaključkom broj: 07-4078 od 27.8.2020. godine.

Koncesionim aktom, a shodno članu 20 stav 2 tačka 6 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19), predviđeno je da se koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju HE Komarnica dodijeli bez objavljivanja javnog oglasa direktno privrednom društvu „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić, kao akcionarskom društvu u kojem Država Crna Gora ima više od polovine akcija i samostalno imenuje sve članove organa upravljanja.

U skladu sa Koncesionim aktom za projekat HE Komarnica, „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić je 26.10.2020. godine podnijela Ministarstvu ekonomije „Ponudu za koncesiju - korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskog objekta HE Komarnica u cilju proizvodnje električne energije“. U međuvremenu je došlo do nove organizacije državne uprave, na način da je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 118/20, 121/20, 1/21, 2/21, 29/21, 34/21, 41/21 i 85/21) određeno je da su poslovi iz oblasti energetike u nadležnosti Ministarstva kapitalnih investicija. U vezi sa tim, ponudu „Elektroprivrede Crne Gore“ AD Nikšić za izgradnju HE Komarnica je preuzelo navedeno ministarstvo. Usljed organizacionih i kadrovskih promjena nije bilo moguće pokrenuti aktivnosti na razmatranju dostavljene ponude u primjerenom roku. S obzirom da je od dana dostavljanja ponude od strane „Elektroprivrede Crne Gore“ AD Nikšić, protekao duži vremenski period i istovremeno zbog validnosti dokumentacije kojom se dokazuje podobnost ponuđača, shodno članu 23 stav 3 Zakona o koncesijama, bilo je potrebno da „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić dostavi Ministarstvu kapitalnih investicija ažiriranu ponudu za izgradnju HE Komarnica.

Shodno navedenom, a u cilju dostavljanja ažurirane ponude, postupajući po Zaključku Vlade Crne Gore od 4.11.2021. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija je dan 20.1.2022. godine utvrdilo kao krajnji rok za podnošenje ažurirane ponude. U skladu sa utvrđenim rokom ponuđač, „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić je dostavio Ministarstvu kapitalnih investicija ažiriranu ponudu za izgradnju HE Komarnica. Ponuda je ažurirana u dijelu koji se odnosi na podobnost ponuđača dok je u tehničkom dijelu ponuda ostala nepromjenjena.

Postupak otvaranja ponude, provjeru ispravnosti dokumentacije u pogledu podobnosti ponuđača, kao i pregled tehničke ponude spovala je Tenderska komisija koja je na osnovu toga ocjenila da je Ponuda ponuđača „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić najpovoljnija ponuda i u skladu sa tim sačinila Predlog odluke o izboru najpovoljnije ponude broj: 03-302/22-643/4 od 18.2.2022. godine. Sačinjeni predlog odluke Tenderska komisija je, shodno zakonskoj proceduri, dostavila Ministarstvu kapitalnih investicija.

Ministarstvo kapitalnih investicija je nakon toga, a na osnovu člana 27 stav 6 Zakona o koncesijama, donijelo Odluku o izboru najpovoljnije ponude broj: 03-302/22-643/7 od 18.2.2022. godine. Predmetnom odlukom Ponuda ponuđača „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić, dostavljena u skladu sa Koncesionim aktom za projekat hidroelektrane Komarnica koji je usvojen Zaključkom Vlade Crne Gore broj: 07- 4078 od 27.8.2020. godine, a u vezi člana 20 stav 2 tačka 6 Zakona o koncesijama, izabrana je kao najpovoljnija ponuda.

Imajući u vidu da u zakonskom roku nije izjavljena žalba na Odluku o izboru najpovoljnije ponude Komisiji za koncesije, Ministarstvo kapitalnih investicija, shodno članu 33 Zakona o koncesijama, dostavilo je Vladi Crne Gore, kao koncedentu, Predlog za davanje koncesije.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 10.3.2022. godine razmotrila Informaciju o realizaciji projekta izgradnje HE Komarnica i tom prilikom donijela Odluku o davanju koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije, koja je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“, broj: 29/22 od 18.3.2022. godine. Na istoj sjednici Vlada je prihvatila Nacrt ugovora o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije i zadužila Ministarstvo kapitalnih investicija da sprovede postupak pregovora sa „Elektroprivredom Crne Gore“ AD Nikšić, u cilju usaglašavanja konačnog teksta ugovora i isti, u roku od 60 dana od donošenja predmetnog zaključka, dostavi Vladi Crne Gore na razmatranje i prihvatanje.

Shodno navedenom Zaključku krajnji rok za usaglašavanje Ugovora je bio 9.5.2022. godine. S tim u vezi, Ministarstvo kapitalnih investicija je sa „Elektroprivredom Crne Gore“ AD Nikšić sprovedo intezivne aktivnosti i u datom roku usaglasilo konačan Predlog ugovora o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije.

Osnovni elementi Ugovora o koncesiji su:

- Ugovorom o koncesiji Koncedent, odnosno Vlada, na Koncesionara „Elektroprivredu Crne Gore“ AD Nikšić prenosi pravo korišćenja vodotoka Komarnice i korišćenja vodnog energetskeg potencijala za proizvodnju električne energije u hidroelektrani Komarnica, zemljišta u državnoj imovini u funkciji obavljanja koncesione djelatnosti, na način i pod uslovima predviđenim zakonom, ovim Ugovorom, Planom realizacije, vodnom i upotrebnom dozvolom.
- Period koncesije je 30 godina koji počinje da se računa od početka glavnih radova, odnosno od datuma navedenog u prijavi početka radova podnijetoj nadležnom organu za objekat HE Komarnica.
- Ugovor o koncesiji se realizuje u tri faze, i to:
  - I faza, faza izrade tehničke dokumentacije, u roku od 30 mjeseci od dana zaključenja ugovora;
  - II faza, faza izgradnje Objekta HE Komarnica u roku od 60 mjeseci od završetka I Faze, odnosno od početka izgradnje HE Komarnica.
  - III faza, faza tehno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskeg potencijala za proizvodnju električne energije u Objektu HE Komarnica, u roku koji se računa na način što se od Perioda koncesije oduzme stvarno trajanje II Faze, u koje se ne uračunavaju periodi eventualnih produženja rokova odobrenih od Koncedenta u skladu sa ovim Ugovorom, nakon čega će Koncedent pokrenuti novi koncesioni ciklus u skladu sa zakonom.

- Koncesionar je dužan da u toku cjelokupnog perioda trajanja I i II Faze Plana realizacije izvršenje obaveza mora biti u kontinuitetu obezbijeđeno bankarskom garancijom.
- Koncesionar je dužan da tokom tehno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala plaća koncesionu naknadu u iznosu od 1% od ostvarenog prihoda od prodaje električne energije proizvedene u HE „Komarnica“, koja se raspoređuje u državni i lokalni budžete na način definisan zakonom.
- Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje zemljišta u državnoj svojini u iznosu utvrđenim na osnovu procjene ovlašćenog procenitelja, koja je prihod budžeta Crne Gore, na godišnjem nivou, najkasnije do 31. marta u godini za koju plaća naknadu.
- Koncesionar je dužan da najkasnije 60 mjeseci prije isteka Perioda koncesije izraditi Program revitalizacije
- Ugovorom o koncesiji su takođe utvrđeni razlozi za raskid ugovora.

U skladu sa članom 43 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19) propisano je: **Ugovor o koncesiji zaključuje** se u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, **odnosno u roku utvrđenom u odluci o davanju koncesije**, u skladu sa tenderskom dokumentacijom, dostavljenom ponudom i odlukom o davanju koncesije.”

Tačkom 4. Odluke o davanju koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskog objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije („Službeni listu Crne Gore“, broj: 29/22) propisano je da će se Ugovor zaključiti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke. Kako je odluka stupila na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, krajni rok za zaključenje Ugovora o koncesiji je 24.6.2022. godine.

PREDLOG

**UGOVOR O KONCESIJI
ZA KORIŠĆENJE PRIRODNIH BOGATSTAVA, RADI IZGRADNJE, ODRŽAVANJA I KORIŠĆENJA
ENERGETSKOG OBJEKTA HIDROELEKTRANE KOMARNICA RADI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE
ENERGIJE**

Na osnovu člana 43 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19) i Odluke Vlade Crne Gore o davanju koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije („Službeni list CG“, broj: 29/22), ugovorne strane:

- 1) **VLADA CRNE GORE**, koju zastupa mr Ervin Ibrahimović, ministar kapitalnih investicija, po Zaključku Vlade Crne Gore broj: _____ od _____ 2022. godine (u daljem tekstu "Koncedent") i

  - 2) **Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić**, sa sjedištem na adresi Vuka Karadžića br. 2 Nikšić, registrovanog kod Centralnog registra privrednih subjekata pod registracionim brojem 40000330, i sa poreskim identifikacionim brojem 02002230, koju zastupa _____ u svojstvu izvršnog direktora (u daljem tekstu "Koncesionar");
- Koncedent i Koncesionar se u daljem tekstu pojedinačno označavaju kao "Strana", a zajedno kao "Strane".
- Dana _____ 2022. godine, zaključuju:

**UGOVOR O KONCESIJI
ZA KORIŠĆENJE PRIRODNIH BOGATSTAVA, RADI IZGRADNJE, ODRŽAVANJA I
KORIŠĆENJA ENERGETSKOG OBJEKTA HIDROELEKTRANE KOMARNICA RADI
PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE**

PREDMET UGOVORA

Član 1.

- 1.1 Ugovorom o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije (u daljem tekstu: Ugovor) Koncedent na Koncesionara prenosi pravo korišćenja vodotoka Komarnice i korišćenja vodnog energetskeg potencijala za proizvodnju električne energije u hidroelektrani Komarnica, zemljišta u državnoj imovini u funkciji obavljanja koncesione djelatnosti, na način i pod uslovima predviđenim zakonom, ovim Ugovorom, Planom realizacije, vodnom i upotrebnom dozvolom.

- 1.2 Koncesionar ima pravo da, u skladu sa odredbama Ugovora, koristi vodotok Komarnice i zemljište u državnoj imovini u funkciji obavljanja koncesione djelatnosti i izgradi objekte i postrojenja hidroelektrane Komarnica, ukupne instalisane snage 172 MW i ukupne planirane godišnje proizvodnje 213 GWh, koji su u funkciji koncesije, na lokaciji i u površini određenoj tehničkom dokumentacijom na osnovu koje treba da pribavi građevinsku dozvolu, s tim da prethodno ispuni druge uslove u skladu sa propisima.

DEFINICIJE I TUMAČENJA

Član 2.

2.1 U tumačenju ovog ugovora, osim u slučaju kada kontekst zahtijeva drugačije, biće primjenjivana sljedeća pravila:

- riječi u jednini će podrazumijevati i njihovu množinu, a riječi u množini će podrazumijevati i njihovu jedninu;
- riječi bilo kog roda će podrazumijevati i drugi rod;
- pozivanje na bilo koji zakon i drugi propis, statut, obavještenje ili odluku će obuhvatati i sve njihove izmjene;
- upućivanje na bilo koji ugovor, protokol, sporazum ili neki drugi dokument će obuhvatati sve njihove amandmane, dopune, izmjene ili druge promjene;
- smatraće se da svako pominjanje organa uprave podrazumijeva i svakog sljedbenika tog organa ili bilo koji organ ili tijelo koje je preuzelo funkcije ili odgovornosti ili i funkcije i odgovornosti takvog organa uprave;
- naslovi članova ovog ugovora unijeti su isključivo radi lakšeg snalaženja i neće ni na koji način uticati na tumačenje ugovora;
- sva obavještenja, saglasnosti i potvrde biće u pisanom obliku.
- upućivanje na stranu u nekom ugovoru ili drugom dokumentu podrazumijeva i njene pravne sljedbenike kao i lica na koja je dati ugovor ili dokument prenijet na dozvoljen način.

2.2 Pojedini izrazi i pojmovi upotrijebljeni u ovom ugovoru imaju sljedeće značenje:

"Bankarska garancija"	označava безусловnu bankarsku garanciju plativu na prvi poziv, bez prava prigovora, izdatu na iznos utvrđen ovim ugovorom, u formi i sa sadržinom utvrđenoj od strane Koncedenta, koja se izdaje u skladu sa čl. 11 i 20 Ugovora;
"Elektroenergetski sistem"	označava prenosni ili distributivni elektroenergetski sistem Crne Gore;
"Datum izdavanja upotrebne dozvole"	označava datum na koji je izdata upotrebna dozvola od nadležnog organa uprave za Objekat HE Komarnica;

Vodotok	Označava dio vodotoka rijeke Komarnice, odnosno srednji tok rijeke Komarnice do izlaza iz kanjona Nevidio (kota 811mm), sa branom HE Komarnica na lokaciji – profilu Lonci, u suženom dijelu kanjona rijeke Komarnice, 45 km uzvodno od postojeće brane Mratinje (HE Piva);
"Datum izdavanja građevinske dozvole"	označava datum na koji je izdata građevinska dozvola od nadležnog organa uprave za Objekat HE Komarnica;
"Datum početka komercijalnog rada Objekta"	označava datum na koji je izdata upotrebna dozvola od nadležnog organa uprave za Objekat HE Komarnica;
„Datumom početka glavnih radova“	označava datum naveden u prijavi početka radova podnijetoj nadležnom organu za Objekat HE Komarnica;
„Fer nadoknada“	Označava pravično utvrđenu nadoknadu kao kompenzaciju za vrijednost izvedenih radova i ostalih opravdano uloženi sredstava u vezi sa projektovanjem i izgradnjom Objekta HE Komarnica koju će Koncedent isplatiti Koncesionaru pod uslovima koje propisuje ovaj Ugovor, a koju će utvrditi komisija sastavljena od strane pet vještaka ili nezavisna procjenitelja. Komisija mora biti multidisciplinarna za svaku oblast relevantnu za utvrđivanje vrijednosti Objekta HE Komarnica. Po dva člana ove komisije biće odabrana od strane Koncedenta, odnosno Koncesionara, dok će peti član biti saglasno imenovan od prethodno odabrana četiri člana komisije, s tim da svih pet članova budu u trenutku imenovanja na zvaničnoj listi sudskih vještaka odgovarajuće struke, odnosno liste nezavisnih procjenitelja;
"Objekat HE Komarnica"	označava objekte i postrojenja, u funkciji obavljanja koncesione djelatnosti, na lokaciji predviđenoj za obavljanje koncesionih djelatnosti, u svemu u skladu sa tehničkom dokumentacijom za koju je Koncesionar prethodno pribavio sve neophodne saglasnosti i dozvole;
"Tehničko-tehnološko rješenje"	označava tehničko-tehnološko rješenje koje je Koncesionar dostavio prilikom podnošenja ponude.
"Koncesija"	označava pravo korišćenja prirodnog bogatstva, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskog objekta hidroelektrane Komarnica radi proizvodnje električne energije;
"Koncesiona naknada"	označava naknadu utvrđenu članom 13 Ugovora koju Koncesionar plaća Koncedentu u skladu sa zakonom i Ugovorom;

"Mjerodavno pravo"	označava zakone i druge propise koji su na snazi u relevantnom trenutku u Crnoj Gori;
"HE Komarnica"	označava hidroelektranu Komarnicu izgrađenu na Vodotoku Komarnica u skladu sa tehničkom dokumentacijom na osnovu koje je pribavljena građevinska dozvola, Koncesionim aktom za projekat HE Komarnica, Ugovorom, zakonom i drugim propisima;
"Organ"	označava bilo koji upravni, regulatorni, zakonodavni, arbitražni ili sudski organ, organ lokalne samouprave, organ za tehničke uslove, odjeljenje, agenciju, komisiju;
"Period koncesije"	označava period na koji se Koncesionaru daje koncesija za vršenje koncesione djelatnosti koji je bliže određen članom 6 ovog Ugovora;
"Plan realizacije"	označava skup parametara, radnji i aktivnosti, podijeljenih u pojedine faze, za koje se Koncesionar obavezuje da ispuni odnosno preduzme u vezi sa članom 3 Ugovora, a radi korišćenja prava iz predmeta koncesije, uključujući i: plan investicionog ulaganja po godišnjim periodima, prihvaćeno tehničko rješenje, procijenjenu godišnju proizvodnju električne energije, instalisanu snagu HE Komarnica datum početka komercijalnog rada električne energije iz Objekta HE Komarnica;
"Program revitalizacije"	označava program obnove Objekta HE Komarnica, u cilju prenosa vlasništva Objekta HE Komarnica Koncedentu u stanje koje je podobno za njihovo redovno korišćenje, a na način predviđen članom 20 Ugovora;
"Tehnička dokumentacija"	označava tehničku dokumentaciju za izgradnju i rekonstrukciju Objekata HE Komarnica pripremljenu u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata i ostalim relevantnim propisima;
"Teret"	označava hipoteku, zalogu, fiduciju, zadržavanje prava svojine, pravo preče kupovine, ili bilo kakvo obezbjeđenje ili pravo bilo koje vrste po osnovu obezbjeđenja;
"Zemljište"	označava zemljište i vodno zemljište potrebno za izgradnju i postavljanje Objekta HE Komarnica sa tačno određenim parcelama u skladu sa tehničkom dokumentacijom za koju Koncesionar pribavlja saglasnosti i dozvole u skladu sa zakonom;

REALIZACIJA UGOVORA

Član 3.

- 3.1 Koncesionar se obavezuje da preduzme radnje i ispuni parametre iz Tehničkog rješenja Plana realizacije koji je podijeljen na sljedeće faze:
  - 3.1.1 I faza – faza izrade tehničke dokumentacije, uključujući izradu projektne dokumentacije, izradu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu i pripremu druge dokumentacije u skladu sa propisima, koja počinje od dana zaključenja ugovora, a završava se Datumom početka glavnih radova.
  - 3.1.2 II faza – faza izgradnje Objekta HE Komarnica, koja počinje Datumom početka glavnih radova, a završava se Datumom početka komercijalnog rada HE Komarnica;
  - 3.1.3 III faza – faza tehno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala za proizvodnju električne energije u Objektu HE Komarnica, koja počinje na Datum početka komercijalnog rada, a završava se istekom perioda utvrđenog u skladu sa članom 5 stav 1 tačka 3 ovog Ugovora.
- 3.2 Koncesionar je dužan da obavijesti Koncedenta o početku II Faze, odnosno III Faze, u roku od 15 dana od dana ostvarivanja ugovorenih uslova za otpočinjanje predmetne faze, u pisanoj formi. Koncesionar je dužan da uz obavještenje dostavi i relevantne dokaze o ostvarenosti uslova za početak predmetne faze.

Član 4.

- 4.1 Koncesionar je dužan da, po pribavljanju svih uslova, odobrenja, saglasnosti i dozvola od nadležnih organa, do isteka Perioda koncesije, koristi stečeno pravo za proizvodnju električne energije u izgrađenom Objektu HE Komarnica.
- 4.2 Koncesionar će samostalno plasirati električnu energiju na slobodnom tržištu i po tom osnovu predmet ovog Ugovora nijesu međusobne obaveze Koncesionara i Koncedenta u pogledu plasmana električne energije.

ROKVI REALIZACIJE I POČETAK RADA

Član 5.

- 5.1 Koncesionar je ovlašćen da ostvari cjelokupan Plan realizacije, ali je pritom dužan poštovati bitne rokove pojedinačnih faza iz člana 3 Ugovora, i izvršiti obaveze odnosno koristiti prava u sljedećim rokovima:
  - 5.1.1 I faza, u roku od 30 mjeseci od dana zaključenja ovog ugovora;
  - 5.1.2 II faza, u roku od 60 mjeseci od završetka I Faze, odnosno od početka izgradnje HE Komarnica.
  - 5.1.3 III faza, u roku koji se računa na način što se od Perioda koncesije oduzme stvarno trajanje II Faze, u koje se ne uračunavaju periodi eventualnih produženja rokova odobrenih od Koncedenta u skladu sa ovim Ugovorom, nakon čega će Koncedent pokrenuti novi koncesioni ciklus u skladu sa zakonom.
- 5.2 Produženje rokova I i II faze Plana realizacije iz stava 1 ovog člana je moguće u slučaju

kašnjenja bilo kojeg Organa, odnosno subjekta koji vrši javno ovlaštenje, prilikom izdavanja uslova, odobrenja, saglasnosti i dozvola, kao i u slučaju bilo kojeg kašnjenja do kojeg nije došlo krivicom Koncesionara. Faza I i II, Plana realizacije će se produžiti za vremenski period koji predstavlja pozitivnu razliku između roka u kojem je taj Organ, odnosno subjekt shodno Mjerodavnom pravu morao izdati odgovarajući akt i stvarnog roka u kojem je akt izdat.

- 5.3 Produženje rokova iz stava 1 ovog člana moguće je ukoliko Koncesionar Koncedentu dostavi blagovremeno pisani zahtjev sa obrazloženjem i dokaz da je Koncesionar podnio kompletnu dokumentaciju i uredno i blagovremeno izvršio sve svoje obaveze u cilju dobijanja akata određenih prethodnim stavom, u skladu sa Mjerodavnim pravom. Koncedent o ovom zahtjevu mora odlučiti u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.
- 5.4 Ugovorne strane saglasno konstatuju da:
  - 5.4.1 se eventualno izvršenje radnji za završetak I faze Plana realizacije, u kraćem roku od onog koji je određen ovim ugovorom, smatra automatskim produženjem II faze Plana realizacije za period za koji je skraćena realizacija I faze;
  - 5.4.2 se bilo koje produženje usljed kašnjenja Organa, utvrđeno ovim članom može smatrati ili tumačiti produženjem isključivo I ili II faze Plana realizacije u kojoj su okolnosti koje su prouzrokovale produženje nastupile;
- 5.5 Ukoliko bilo koji rok za izdavanje uslova, odobrenja, saglasnosti ili dozvole, od strane Organa, odnosno subjekta koji vrši javna ovlaštenja nije precizno vremenski određen zakonom, uredbom ili aktom koji reguliše izdavanje istog, u smislu ovog ugovora, ukoliko nije drugačije određeno istim, smatraće se kao mjerodavan opšti rok od 30 dana utvrđen propisima koji regulišu oblast upravnog postupka.
- 5.6 Produženje roka iz stava 2 ovog člana vrši se zaključivanjem aneksa ovog ugovora. Produženje I i II faze Plana realizacije, koje nije utvrđeno aneksom ugovora, smatraće se pravno neobavezujućim i ništavim.
- 5.7 Koncesionar ne može zahtijevati produženje faze I i II Plana realizacije ukoliko je produženje uzrokovano iz sljedećih razloga:
  - 5.7.1 da je Koncesionar podnio neophodnu dokumentaciju i zahtjev u Periodu relevantne faze vrijeme do završetka te faze kraće od zakonom propisanog roka za izdavanje takvog saglasnosti ili dozvole;
  - 5.7.2 da je Koncesionar podnio nepotpunu ili neurednu dokumentaciju, koja je nepodobna za izdavanje bilo kojeg odobrenja, saglasnosti i dozvola za izgradnju Objekta HE Komarnica, a koja je vraćena na dopunu odnosno izmjenu;
  - 5.7.3 da je podnijeti zahtjev Koncesionara odbijen od strane Organa, odnosno subjekta koji vrši javno ovlaštenje, osim u slučaju da je akt nadležnog Organa pravosnažno ukinut ili preinačen.

- 5.8. U slučaju iz člana 5 stav 7 tačka 3 kada je Koncesionar uložio dostupne pravne lijekove i sredstva, u smislu propisa koji regulišu oblast upravnog postupka, protiv rješenja, odluke, zaključka ili drugog akta kojim se odbija u cjelini ili djelimično zahtjev Koncesionara, u slučaju postojanja krivice Koncesionara, Koncedent ima pravo da aktivira bankarsku garanciju, ali nema pravo raskinuti ovaj ugovor, do pravosnažnosti takvog akta.
- 5.9. U slučaju da Koncesionar ispuni sve prethodne radnje predviđene ovim ugovorom i zakonom, koje se moraju ispuniti radi preduzimanja određene radnje predviđene fazom I i II Plana realizacije, i da, i pored toga, nadležni Organ ne izda određene uslove, odobrenje, saglasnost, dozvolu ili drugi akt u propisanom roku, pri čemu se određena obaveza iz neke od faza Plana realizacije ne može izvršiti bez takvog uslova, odobrenja, saglasnosti, dozvole ili drugog akta, Koncesionar neće biti u prekršaju konkretne obaveze iz Ugovora.

PERIOD KONCESIJE

Član 6.

- 6.1 Period koncesije je 30 (slovima: trideset) godina, nakon čega će Koncedent pokrenuti novi koncesioni ciklus u skladu sa zakonom.
- 6.2 Rok iz stava 1 počinje od Datuma početka glavnih radova.

PRESTANAK KONCESIJE

Član 7.

- 7.1 Period koncesije može prestati istekom ugovorenog roka, raskidom ugovora o koncesiji, oduzimanjem koncesije ili sporazumom koncedenta i koncesionara.

VODNA PRAVA

Član 8.

- 8.1 Korišćenje hidroenergetskog potencijala po ovom ugovoru vrši se u skladu sa uslovima utvrđenim vodnom dozvolom.

KONCESIONO DRUŠTVO

Član 9.

- 9.1 Koncesionar je dužan, u roku od 60 dana, od dana zaključenja ugovora o koncesiji, da za potrebe obavljanja koncesione djelatnosti u skladu sa Ugovorom osnuje koncesiono

društvo sa sjedištem u Crnoj Gori registrovano za poslove koncesione djelatosti, osim u slučaju ako koncesionar već ima osnovano privredno društvo u Crnoj Gori koje je registrovano za poslove koncesione djelatnosti ili ako je sam koncesionar društvo koje je osnovano u Crnoj Gori i koje je ili već registrovano ili proširi registraciju za vršenje koncesione djelatnosti.

- 9.2 Koncesiono društvo se osniva, posluje i organizuje kao privredno društvo, u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima su uređeni osnivanje i način poslovanja domaćih privrednih društava.
- 9.3 Nakon osnivanja i registracije koncesionog društva, sva prava i obaveze Koncesionara iz ovog Ugovora predstavljaće istovremeno prava i obaveze koncesionog društva.
- 9.4 Bez obzira na stav 3 ovog člana, Koncesionar ostaje solidarno odgovoran Koncedentu za ispunjenje svih ugovornih obaveza.
- 9.5 Koncedent je ovlašćen da po sopstvenom nahođenju i/ili od Koncesionara i/ili koncesionog društva:
  - 9.5.1 zahtijeva ispunjenje bilo koje ugovorne obaveze, odnosno traži prinudno izvršenje bilo koje ugovorne obaveze, i
  - 9.5.2 traži obeštećenje za bilo koju štetu koju je pretrpio usljed toga što neka obaveza Koncesionara, u skladu sa ovim Ugovorom, nije ispunjena u vrijeme i na način kao što je to ovim Ugovorom određeno, uključujući i štetu nastalu usljed pokušaja prinudnog izvršenja koncesionareve obaveze.
- 9.6. Koncesionar je ovlašćen za isticanje zahtjeva prema Koncedentu u ime koncesionog društva, i isplate po tom osnovu biće učinjene Koncesionaru ili koncesionom društvu.
- 9.7. Pravo Koncesionara ne ovlašćuje ga na isticanje više od jednog zahtjeva za isto potraživanje, bilo za svoj račun ili za račun koncesionog društva.
- 9.8. Koncesionar ne može na bilo koji način raspolagati (prodaja, prenos, ili uspostavljanje tereta) udjelima u koncesionom društvu, niti smije na bilo koji način efektivno prenijeti pravo upravljanja nad koncesionim duštvom, bez prethodne saglasnosti Koncedenta. Koncesionar može jedino uz prethodnu pisanu saglasnost Koncedenta raspolagati udjelima u koncesionom društvu, i tokom trajanja ovog ugovora Koncesionar mora imati većinsko vlasništvo (više od 50%) nad udjelima u koncesionom društvu.
- 9.9. U slučaju da Koncesionar ne registruje koncesiono društvo, već će koncesionu djelatnost obavljati sam u skladu sa zakonom i ovim Ugovorom, dužan je da vodi odvojeno računovodstvo za potrebe koncesione djelatnosti na osnovu ovog Ugovora.

NOVČANA SREDSTVA ZA ISPUNJENJE PLANA REALIZACIJE

Član 10.

- 10.1 Novčana sredstva potrebna za finansiranje i ispunjenje Plana realizacije ovog ugovora, uključujući posebno izradu tehničke dokumentacije, pripremne radove, radove na izgradnji, izmještanje puteva, izgradnju hidrotehničke i telekomunikacione infrastrukture, održavanje i operativni rad u cjelosti obezbjeđuje Koncesionar.

- 10.2 Dinamika obezbjeđenja sredstava mora biti usklađena sa rokovima za ispunjenje pojedinih faza Plana realizacije i svaki propust u obezbjeđivanju neophodnih sredstava, smatraće se isključivom krivicom Koncesionara, sa nastupanjem posledica predviđenih Ugovorom.
- 10.3 Koncesionar će visinu investicija rasporediti u rokovima, vrsti, obliku, kvalitetu i namjeni u skladu sa Planom realizacije.

BANKARSKA GARANCIJA ZA IZVRŠENJE UGOVORA I UGOVORNA KAZNA RADI NEISPUNJENJA

Član 11.

- 11.1 Koncesionar je dužan da u roku od 60 dana, od dana zaključivanja ugovora o koncesiji dostavi nadležnom organu Bankarsku garanciju za dobro izvršenje Ugovora (u daljem tekstu: garancija) sa rokom važenja od 30 mjeseci, za izvršenje radova za I Fazu Plana realizacije, u iznosu od 100.000, 00 EUR (slovima: sto hiljada eura).
- 11.2 Najkasnije 15 dana od datuma početka II Faze Plana realizacije iz Ugovora, Koncesionar je dužan da dostavi Bankarsku garanciju, za dobro izvršenje radova II Faze Plana realizacije u iznosu od 5 % ukupne vrijednosti planirane investicije, koja ne može biti manja od 5 miliona EUR. Koncesionar predmetnu Bankarsku garanciju može dostavljati sa rokom važenja od 12 mjeseci, s tim da je u tom slučaju dužan obnavljati istu tokom cijelog perioda trajanja II Faze Plana realizacije.
- 11.3 Koncesionar je dužan da, kao prethodni uslov za zaključenje aneksa iz člana 5 stav 6 Ugovora, u slučaju produženja roka za izvršenje obaveza iz I ili II Faze Plana realizacije za odgovarajući vremenski period, dostavi Bankarsku garanciju odnosno produži postojeću.
- 11.4 Bez obzira na bilo koju drugu odredbu ovog Ugovora, u toku cjelokupnog perioda trajanja I i II Faze Plana realizacije izvršenje obaveza Koncesionara mora biti u kontinuitetu obezbijeđeno bankarskom garancijom, pa je stoga Koncesionar dužan da najkasnije 30 dana prije isteka u tom trenutku važeće Bankarske garancije dostavi novu ili produži postojeću Bankarsku garanciju.
- 11.5 Po dostavljanju nove bankarske garancije, prethodna će se vratiti Koncesionaru.
- 11.6 Bankarska garancija za određeni period investicije će se vratiti Koncesionaru i ukoliko investicija bude realizovana prije roka predviđenog Planom realizacije.
- 11.7 Najkasnije 15 dana od datuma početka III faze Plana realizacije, Koncesionar je dužan da dostavi Bankarsku garanciju, za izvršenje obaveze plaćanja koncesine naknade u iznosu 100.000, 00 EUR (slovima: sto hiljada eura).
- 11.8 Propuštanje Koncesionara da dostavi novu Bankarsku garanciju u rokovima iz ovog člana smatraće se osnovom za aktiviranje prethodno dostavljene Bankarske garancije i naplatu cjelokupnog iznosa.

- 11.9 Ugovorne strane saglasno konstatuju da je Koncedent, važeću Bankarsku garanciju, ovlašten u cjelosti naplatiti i u slučaju raskida ovog Ugovora predviđenog članom 24 Ugovora (osim isteka i raskida usljed više sile), kao i izvršiti djelimičnu naplatu nezavisno od raskida u slučajevima djelimičnog neispunjenja obaveze Koncesionara.
- 11.10 U slučaju nastupanja okolnosti za raskid Ugovora iz člana 24 stav 2, Koncedent je nezavisno od činjenice i momenta izjavljivanja raskida Ugovora ovlašten da izvrši aktiviranje Bankarske garancije i prije eventualnog raskida, a posebno u slučajevima u kojima se Bankarska garancija bliži isteku važenja. U slučaju eventualnog odustanka Koncedenta od raskida ovog Ugovora, uprkos postojanju uslova za isti, ne može se smatrati ili tumačiti da je isti dužan izvršiti povraćaj iznosa naplaćenog aktiviranjem Bankarske garancije.

OSIGURANJE

Član 12.

- 12.1 Koncesionar je dužan da Organu uprave dostavlja polisu osiguranja za period trajanja ovog Ugovora.
- 12.2 Osiguranje iz stava 1 ovog člana mora pokrivati:
1. gubitak ili štetu na postrojenjima, opremi i drugoj imovini u vezi sa pravima, obavezama ili aktivnostima iz ovog Ugovora;
  2. eventualna zagađenja životne sredine u vezi sa pravima, obavezama ili aktivnostima iz ovog Ugovora; i
  3. gubitak ili oštećenje imovine ili povrede koje pretrpe treća lica u vezi sa pravima, obavezama ili aktivnostima iz Ugovora.

VISINA KONCESIONE NAKNADE I USLOVI PLAĆANJA

Član 13.

- 13.1 Ugovorne strane saglasno konstatuju da visina koncesione naknade iznosi 1% od ostvarenog prihoda od prodaje električne energije proizvedene u HE „Komarnica“.
- 13.2 Koncesiona naknada iz stav 1 ovog člana se raspoređuje u državne i lokalne budžete na način definisan zakonom.
- 13.3 Koncesiona naknada se plaća na godišnjem nivou, i to do 31.01. relevantne godine za prethodnu godinu, a primjenom obračuna iz stava 1 ovog Ugovora.
- 13.4 Koncesionar se obavezuje da vodi posebne računovodstvene knjige za predmet ovog Ugovora, u koje Koncedent u svakom momentu može imati uvid.
- 13.5 U pogledu obračuna, naplate, kamate, prinudne naplate, rokova zastarjelosti i ostalog što je vezano za plaćanje naknada iz ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje poreska administracija.

OBAVEZE KONCESIONARA

Član 14.

- 14.1 Koncesionar je dužan da:
- 14.1.1 prije otpočinjanja radova na realizaciji ovog ugovora, odnosno podnošenja zahtjeva za dobijanje građevinske dozvole, o svom trošku riješi imovinsko-pravne odnose na zemljištu koje je u neposrednoj funkciji realizacije koncesije;
- 14.1.2 obezbijedi potrebna finansijska sredstva za realizaciju Ugovora;
- 14.1.3 koristi hidroenergetski potencijal Vodotoka u skladu sa kriterijumom racionalnog, energetski efikasnog i ekonomski opravdanog korišćenja dijela vodotoka Komarnica;
- 14.1.4 racionalno koristi odnosno eksploatiše izgrađene objekte uz obezbjeđenje ljudi i imovine, a u skladu sa zakonima kojima se uređuju oblasti energetike i uređenja prostora i izgradnje objekata i dr.;
- 14.1.5 realizuje višenamjenska rješenja u skladu sa Tehničkim rješenjem;
- 14.1.6 poštuje projektovane i ugovorene kapacitete, određene ovim Ugovorom, Ponudom i Koncesionim aktom, pribavljenim saglasnostima i dozvolama i drugim propisima, kao i dinamiku realizacije koncesionih aktivnosti;
- 14.1.7 izvodi radove uz primjenu propisanih i utvrđenih mjera zaštite životne sredine, kulturne baštine i radne sredine;
- 14.1.8 u slučaju pronalaska predmeta koji predstavljaju istorijsku, kulturnu ili prirodnu vrijednost postupi u skladu sa relevantnim zakonskim propisima;
- 14.1.9 postupa isključivo po odobrenim projektima i odobrenim tehnološkim postupcima;
- 14.1.10 izvještava organ uprave nadležan za poslove energetike o novim saznanjima za efikasnije i ekonomičnije korišćenje hidroenergetskog potencijala i eventualnoj namjeri za njihovu eksploataciju, u kom slučaju se mora zaključiti aneks ovog Ugovora;
- 14.1.11 u svemu poštuje mjere zaštite životne sredine, propisane i utvrđene u postupku strateške procjene i eventualne procjene uticaja izgradnje Objekata HE Komarnica na životnu sredinu;
- 14.1.12 ulaže u istraživanje za poboljšanje sigurnosti rada i zaštite životne sredine;
- 14.1.13 da tokom koncesionog perioda, svake godine, najkasnije do 15. marta, organu nadležnom za poslove energetike dostavlja Izvještaj o tehničkim i finansijskim rezultatima u skladu sa ovim ugovorom.

TEHNIČKO RJEŠENJE

Član 15.

- 15.1 Koncesionar je dužan da prilikom izrade Tehničke dokumentacije koristi glavne tehničke parametre iz Tehničkog rješenja uz mogućnost odstupanja predviđena Koncesionim aktom.
- 15.2 Za eventualna odstupanja prilikom izrade tehničke dokumentacije koja nijesu predviđena Koncesionim aktom potrebna je prethodna saglasnost Koncedenta.

EKSPROPRIJACIJA

Član 16.

- 16.1 Na nepokretnosti u privatnoj svojini potrebnoj za obavljanje djelatnosti od javnog interesa u skladu sa zakonom, Koncesionar mora imati pravo svojine ili druga prava u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija.
- 16.2 Koncesionar, koji po Zakonu o eksproprijaciji može biti korisnik eksproprijacije, će izvršiti sve neophodne radnje u cilju proglašenja javnog interesa i sprovođenja postupka eksproprijacije.
- 16.3 Ugovorne strane saglasno konstatuju da troškovi vršenja eksproprijacije na zemljištu u privatnom vlasništvu koje je neophodno za obavljanje koncesione djelatnosti u cjelosti snositi Koncesionar.

KORIŠĆENJE NEPOKRETNOSTI U DRŽAVNOJ IMOVINI ZA POTREBE KONCESIJE

Član 17.

- 17.1 Koncesionar je dužan da Koncedentu dostavi Elaborat uslovne parcelacije koji će da sadrži sve parcele neophodne za obavljanje koncesione djelatnosti.
- 17.2 Elaborat iz stava 1 ovog člana treba da sadrži razdvojeno parcele u državnoj svojini koje su neophodne za gradnju Objekta HE Komarnica u okviru II Faze Plana realizacije i parcele u državnoj svojini koje su neophodne za eksploataciju Objekta HE Komarnica u okviru III Faze Plana realizacije
- 17.3 Na osnovu Elaborata iz stava 1 ovog člana Koncedent će donijeti Odluku o davanju na korišćenje zemljišta u državnoj svojini, uz naknadu, na osnovu koje će Koncedent i Koncesionar zaključiti aneks ugovora.
- 17.4 Koncedent je dužan da, u roku od 15 dana od dana zaključivanja aneksa iz stava 3 ovog člana, primjerak zaključenog aneksa dostavi organu uprave nadležnom za poslove imovine, radi upisa zabilježbe tereta u katastru nepokretnosti.
- 17.5 Koncesionar je dužan da za procjenu zemljišta u državnoj imovini koje je utvrđeno Odlukom iz stava 3 ovog člana angažuje ovlašćenog procjenitelja, u skladu sa važećim propisom kojim se utvrđuje naknada za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini, i u roku od 90 dana od dana donošenja odluke iz stava 3 ovog člana Koncedentu dostavi Izveštaj ovlašćenog procjenitelja.
- 17.6 Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje zemljišta u državnoj svojini u iznosu utvrđenim na osnovu procjene ovlašćenog procjenitelja, koja je prihod budžeta Crne Gore, na godišnjem nivou, najkasnije do 31. marta u godini za koju plaća naknadu.
- 17.7 Obračun naknade za korišćenje zemljišta u državnoj svojini počinje da se vrši od početka II Faze Plana realizacije za zemljište neophodno za gradnju Objekta HE Komarnica predviđeno Elaboratom iz stava 2 ovog člana.
- 17.8 Obračun naknade za korišćenje zemljišta u državnoj svojini počinje da se vrši od početka III Faze Plana realizacije za zemljište neophodno za eksploataciju Objekta HE Komarnica predviđeno Elaboratom iz stava 2 ovog člana.
- 17.9 U slučaju izmjena Mjerodavnog prava, a koje nastupe nakon potpisivanja ovog Ugovora i koje bi negativno uticale na ekonomski balans (negativni uticaj) ovog Ugovora na štetu

Koncesionara, Koncesionar će obavijestiti Koncedenta o takvoj pravnoj normi i/ili regulatornoj mjeri i njihovim negativnim posljedicama po Koncesionara. U tom slučaju, Koncedent je obavezan uspostaviti balans koji je postojao na datum potpisivanja ovog Ugovora

Član 18.

- 18.1 Koncesionar se obavezuje da neće bez prethodne saglasnosti Koncedenta, u slučajevima i pod uslovima određenim ovim Ugovorom, preduzimati bilo kakve pravne poslove kojima će biti uspostavljen Teret, opterećenje ili bilo kakva prava trećih lica u pogledu zemljišta ili Objekata HE Komarnica, nezavisno od toga da li je zemljište u vlasništvu Koncesionara.
- 18.2 Koncesionar se obavezuje da bez prethodne pisane saglasnosti Koncedenta neće:
  - 18.2.1 uspostavljati zalogu ili bilo koju drugu vrstu tereta nad akcijama u vlasničkoj strukturi koncesionog društva osnovanog u skladu sa ovim Ugovorom niti istima raspolagati na bilo koji način (prodajom, prenosom, itd);
  - 18.2.2 zalagati potraživanja, objekte, opremu ili bilo koja druga prava koja ima u vezi sa ovim Ugovorom.

PRAVA TREĆIH LICA

Član 19.

- 19.1 Koncedent se obavezuje da nijednom pravnom ili fizičkom licu neće, bez prethodne pisane saglasnosti Koncesionara, ustupiti ili dozvoliti izvođenje bilo kojih radova ili ostvarivanje bilo kojih drugih prava, koja se odnose na predmet koncesije po ovom ugovoru, niti bilo koje radove ili prava koja bi uticala na umanjenje prava Koncesionara, kao ni svojim aktivnostima, odlukama ili na bilo koji drugi način spriječiti ili ograničiti mogućnost ostvarivanja prava Koncesionara.

REVITALIZACIJA OBJEKATA HE KOMARNICA

Član 20.

- 20.1 Koncesionar će najkasnije 60 mjeseci prije isteka Perioda koncesije izraditi Program revitalizacije koji naročito mora da sadrži:
  - 20.1.1 (i) obim neophodnih radova za revitalizaciju Objekata HE Komarnica tako da isti nakon završetka revitalizacije postignu funkcionalne parametre proizvodnje, koji ne mogu biti značajno manji od tehničkih parametara opreme iz Tehničko-tehnološkog koncepta;
  - 20.1.2 (ii) procjenu troškova revitalizacije.
- 20.2 Koncesionar se obavezuje da će Program revitalizacije otpočeti da izvršava, u obimu i na način predviđen ovim programom najkasnije 48 mjeseci prije isteka Perioda koncesije i da će isti izvršiti najkasnije 60 (šezdeset) dana prije isteka Perioda koncesije.
- 20.3 Nakon završetka radova revitalizacije po Programu revitalizacije, Koncesionar će dostaviti Koncedentu i konačni obračun izvedenih radova revitalizacije i omogućiti im eventualni pregled Objekata HE Komarnica.
- 20.4 Troškove izrade Programa revitalizacije, troškove revitalizacije, snosi Koncesionar.

PRENOS NAKON ISTEKA PERIODA KONCESIJE

Član 21.

- 21.1 Ovim ugovorom Koncesionar, kao dotadašnji vlasnik, zemljišta i Objekta HE Komarnica, u slučajevima isteka roka, odnosno raskida predviđenim čl. 23 i 24 ovog Ugovora (isključujući slučajeve raskida usljed više sile), predaje odnosno prenosi zemljište, objekte, opremu i postrojenja HE Komarnica u vlasništvo Crne Gore, bez ikakvih tereta, i da traži od Koncedenta, za taj prenos (vlasništva) Fer nadoknada ili da prenese vlasništvo nad zemljištem, objektima, opremom i postrojenjima HE Komarnica bez naknade.
- 21.2. Koncesionar je potpisujući ovaj ugovor dao saglasnost da se nakon regulisanja međusobnih obaveza u skladu sa članom 21 stav 1 bez njegovog znanja ili bilo kakvog (prethodnog ili naknadnog) odobrenja, Koncedent upiše kao vlasnik nekretnina – zemljišta, Objekta HE Komarnica (sa vlasništvom 1/1) kod nadležnog organa za katastarne pokretnosti, a po potrebi i u druge propisane evidencije (knjige), u koje se vrši upis nekretnina, kao i da Objekte HE Komarnica upiše u knjigovodstvene knjige u kojima se vodi imovina, sredstva i oprema Koncedent, kao njenu imovinu. Koncesionar se obavezuje da u svrhu prenosa zemljišta, objekata, opreme i postrojenja HE Komarnica, na poziv Koncedenta potpiše bilo koju ispravu, u formi notarskog zapisa ili drugoj formi, koja bi mogla biti zahtijevana za potrebe prenosa prava svojine.
- 21.3 Koncesionar je dužan da istovremeno sa prenosom prava na zemljištu, objektima, opremi i postrojenjima HE Komarnica:
- 21.3.1 na osnovu zahtjeva Koncedenta, izvrši prenos svih prava i obaveza iz ugovora koji su od značaja za obavljanje djelatnosti HE Komarnica (shodno važećim propisima iz oblasti energetike, odnosno učini najbolje napore da obezbijedi saglasnost drugih ugovornih strana u takvim ugovorima;
- 21.3.2 preda Koncedentu uz Fer nadoknadu svu postojeću tehničku dokumentaciju neophodnu za nastavak radova ako je do prestanka koncesionog odnosa došlo prije završetka izgradnje, odnosno dokumentaciju neophodnu za održavanje Objekta HE Komarnica, ako je do prestanka došlo u toku njegovog korišćenja ili prije isteka trajanja Ugovora;
- 21.3.3 preda Koncedentu uz Fer nadoknadu projekat izvedenog stanja koji sadrži sve izmjene koje su nastale na Objektu HE Komarnica nakon dobijanja upotrebne dozvole;
- 21.3.4 dostavi Koncedentu sva uputstva za korišćenje i održavanje Objekta HE Komarnica i opreme u Objektu HE Komarnica;
- 21.3.5 obezbijedi da sve vazeće garancije u vezi sa bilo kojom opremom HE Komarnica budu prenijetena Koncedenta;
- 21.3.6 izvrši prenos uz Fer nadoknadu svih prava intelektualne svojine Koncesionara neophodnih da Koncedent nastavi korišćenje i upravljanje HE Komarnica, odnosno izvrši prenos trajne neograničene, ekskluzivne licence bez ikakve naknade na onim pravima intelektualne svojine na kojima Koncesionar nije vlasnik;
- 21.3.7 u potpunosti saraduje sa Koncedentom kako bi se omogućio nesmetan transfer poslovanja HE Komarnica na Koncedenta.
- 21.4 Koncesionar nije dužan da preda ili prenese:

- 21.4.1. novac u gotovini i u banci;
- 21.4.2. komercijalne, knjigovodstvene dugove i potraživanja čija dospelost pada najkasnije na dan isteka Perioda koncesije, a koji su neizmireni;
- 21.4.3 koristi od zahtjeva iz garancija, naknada šteta i polisa osiguranja koje proističu iz bilo kojeg događaja ili okolnosti nastalih prije dana isteka Perioda koncesije, osim neplaćenih potraživanja po osnovu osiguranja, garancija, i naknada štete u mjeri u kojoj se takvi zahtjevi vezuju za fizički gubitak ili štetu ili nedostatke na Objektima HE Komarnica koji nastanu prije, ali ostanu neotklonjeni do dana isteka Perioda koncesije.

Član 22.

- 22.1 U momentu prenosa zemljišta, objekata, opreme i postrojenja HE Komarnica, u smislu člana 21 Ugovora, isti moraju biti u potpuno tehničko-tehnološki funkcionalnom ispravnom stanju, za dalju proizvodnju električne energije i bez tereta bilo koje vrste.
- 22.2 Koncesionar je dužan da Koncedentu naknadi dokazanu stvarnu štetu koja nastane zbog kršenja obaveze iz stava 1 ovog člana.

TRAJANJE I PRESTANAK UGOVORA

Član 23.

- 23.1 Ovaj ugovor je zaključen na određeno vrijeme, do isteka roka određenog u članu 6 stav1 ovog Ugovora.

RASKID UGOVORA

Član 24.

- 24.1 Ovaj ugovor se smatra automatski raskinutim, bez dostavljanja posebnog obavještenja u sljedećim slučajevima:
  - 24.1.1 ukoliko je u stečajnom postupku donijeto rješenje o stečaju ili je pokrenut postupak likvidacije nad Koncesionarom;
  - 24.1.2 ako je Koncesionaru, pravosnažnom odlukom nadležnog Organa zabranjena proizvodnja električne energije, ili uopšte obavljanje djelatnosti u Crnoj Gori;
- 24.2 Pored slučajeva iz stava 1 ovog člana, Koncedent ima pravo da raskine ovaj ugovor u slučajevima kada:
  - 24.2.1 Koncesionar nije dostavio bankarsku garanciju, u visini, roku i sa sadržajem predviđenim Ugovorom;
  - 24.2.2 u slučaju da izgrađeni Objekti HE Komarnica u pogledu instalisane snage odstupaju od vrijednosti predviđenih Tehničko-tehnološkim rješenjem za više od 15%;
  - 24.2.3 u slučaju da u toku eksploatace u kontinuitetu ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina;

- 24.2.4 Koncesionar ne započne koncesionu djelatnost u roku dužem od 18 mjeseci od roka utvrđenog članom 5 ovog ugovora;
- 24.2.5 u slučaju kašnjenja plaćanja Koncesione naknade, koje je duže od 60 dana;
- 24.2.6 ukoliko je koncesija data na osnovu netačnih podataka bitnih za donošenje odluke o davanju koncesije i zaključivanje ovog ugovora.
- 24.3 U slučajevima iz stava 2 ovog člana, Koncedent je prije raskida Ugovora dužan da u pisanoj formi obavijesti Koncesionara o kršenju ugovora i postojanju osnova za raskid i da mu odredi primjereni rok za izvršenje ugovorene obaveze koji ne može biti duži od 90 dana. U slučaju da Koncesionar ne postupi po zahtjevu Koncedenta i ne otkloni kršenje Ugovora, odnosno ne izvrši ugovornu obavezu, u ostavljenom roku, Koncedent može pisanom izjavom raskinuti Ugovor.
- 24.4 Izuzetno od prethodnog stava, u slučaju postojanja okolnosti iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana, Koncedent može prostom izjavom odmah raskinuti Ugovor, bez ostavljanja bilo kakvog primjerenog roka.
- 24.5 U slučaju raskida Ugovora, Koncesionar je u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja Koncedenta o raskidu, odnosno nastupanja uslova za raskid po sili zakona dužan izvršiti sve neophodne radnje radi prenosa prava vlasništva nad zemljištem, objektima i opremom na Koncedenta u skladu sa članom 21 ovog Ugovora, te se ovim potvrđuje da Koncesionar nema pravo na naknadu štete, ali zadržava pravo na Fer nadoknadu u skladu sa ovim ugovorom.
- 24.6 U slučaju raskida Ugovora iz razloga predviđenih stavom 1 i 2 ovog člana, Koncedent ima pravo da raspolaže tehničkom dokumentacijom Koncesionara uz Fer nadoknadu u cilju dodjele koncesije u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.
- 24.7 Ukoliko Koncesionar u dodatnom roku iz stava 3 ovog člana ne izvrši plaćanje iz stava 2 tačka 5 istog člana koncedent ima pravo raskinuti Ugovor pisanom izjavom.
- 24.8 Bez obzira na bilo šta drugačije predviđeno u ovom Ugovoru, odredbe članova 11 i 21 nastaviće da važe nakon isteka ili raskida Ugovora.

UGOVORNA KAZNA ZA KAŠNJENE

Član 25.

- 25.1 Ugovorne strane su saglasne da bi, u slučaju da Koncesionar povrijedi neku od svojih ugovornih obaveza, bilo veoma teško izmjeriti štetu koja bi iz toga proistekla. Stoga, ukoliko povreda neke od tih obaveza ne bude ispravljena u roku od 30 (trideset) dana, od dana obavještenja Koncesionara od strane Koncedenta, Koncesionar će biti dužan da Koncedentu plati ugovorne kazne kako slijedi:

- 25.1.1 za svako kršenje obaveze Koncesionara iz člana 5 ovog ugovora, koje se sastoji u nepoštovanju rokova za realizaciju ovog ugovora, odnosno kašnjenje početka faze III definisano članom 5, ugovorenu kaznu u iznosu očekivane visine koncesione naknade za svaku godinu kašnjenja.
- 25.1.2 za svaku povredu člana 11 Ugovora, koja se sastoji u kašnjenju u dostavljanju bankarske garancije, iznos u visini od 0,05%, za svaki dan kašnjenja, od vrijednosti bankarske garancije s tim da maksimalni iznos Ugovorne kazne po ovom osnovu ne može preći 3% od vrijednosti bankarske garancije.
- 25.1.3 Za svako kašnjenje u dostavljanju izvještaja iz člana 28 stav 5 i 6 ovog Ugovora, iznos u visini od 500,00 EUR dnevno, a maksimalno 25.000, 00 EUR.
- 25.2 Prethodno navedenim se ne ograničava, umanjuje ili isključuje pravo Koncedenta, da u slučaju takvog kašnjenja koje bi u krajnjem dovelo do raskida ovog Ugovora na način predviđen članom 24 ovog Ugovora, u cjelosti ili djelimično aktivira Bankarske garancije iz Ugovora, sapravima Koncedenta odnosno posljedicama po Koncesionara predviđenim tim odredbama.
- 25.3 Koncesionar neće biti odgovoran više od jednom za ugovorne kazne iz ovog člana ukoliko, istim postupkom ili propustom, povrijedi dvije ili više odredbi za čije povrede su utvrđene ugovorne kazne. U takvom slučaju, ukoliko iznosi ugovornih kazni, koji bi inače bili primjenjivi, budu različiti, primijenit će se isključivo veća ugovorna kazna.
- 25.4 Obaveze Koncesionara za plaćanje ugovorne kazne po ovom članu smatraju se obezbijeđenim Bankarskim garancijama iz člana 11 ovog Ugovora.
- 25.5 Radi izbjegavanja sumnje, ukoliko Koncedent može da dokaže stvarnu štetu u višem iznosu od ugovornih kazni predviđenih ovim članom, Koncedent će imati pravo na potpuno obeštećenje za bilo koju dokazanu stvarnu štetu koju pretrpi u vezi sa kršenjem obaveza Koncesionara, a koji nije pokriven iznosom ugovornih kazni ili bankarskom garancijom u skladu sa ovim članom.

RIZICI I ODGOVORNOSTI KOJI PROISTIČU IZ UGOVORA

Član 26.

- 26.1 Ključni rizici kod sprovođenja Ugovora uključuju:
- 26.1.1 hidrološki rizik;
- 26.1.2 ekološki rizik;
- 26.1.3 rizik ostvarivanja prihoda (otkupna cijena, promjena pravno-normativne regulative);
- 26.1.4 rizike izbora lokacije;
- 26.1.5 operativne rizike;
- 26.1.6 višu silu.
- 26.2 Za rizike iz stava 1 ovog člana odgovoran je Koncesionar, osim za rizike više sile u smislu člana 27.

- 26.3 Pojašnjenja radi, Koncesionar snosi rizik svih nepredviđenih okolnosti koje ne spadaju u Višu silu u smislu člana 27 ovog Ugovora a koje mogu uticati na ispunjene ugovornih obaveza Koncesionara. Ove okolnosti naročito uključuju proteste i slične aktivnosti stanovništva u vezi sa izgradnjom Objekata HE Komarnica. Nepredviđene okolnosti koje istovremeno ne predstavljaju i višu silu u smislu člana 27 ovog Ugovora biće tretirane u skladu sa Članom 57 Zakona o koncesijama. Za vrijeme trajanja eventualnog mirovanja, Koncesionar je dužan da se koristi svim mehanizmima zaštite svoje državine koji mu stoji na raspolaganju u skladu sa zakonom.

VIŠA SILA

Član 27.

- 27.1 Ugovorne strane se oslobađaju odgovornosti ako je povreda ili neispunjenje ugovorene obaveze nastala usljed više sile. Pod višom silom se podrazumijeva događaj nastao po zaključenju ovog Ugovora koji se nije mogao predvidjeti i čije se posljedice nijesu mogle izbjeći ili otkloniti. Ovi događaji su ograničeni na mobilizaciju, rat, zemljotres, požar, epidemiju i poplavu.
- 27.2 Ugovorna strana, koja se poziva na višu silu, obavezna je da preduzme razumne mjere, odnosno radnje, da pretrpljenu štetu i gubitke svede na minimum i da drugu Ugovornu stranu obavijesti pisanim putem o dejstvu više sile, najkasnije u roku od sedam dana od dana saznanja o uticaju više sile. Obavještenje sadrži detaljan opis događaja prouzrokovanog višom silom, kao i mjere i radnje koje Ugovorna strana preduzima, radi maksimalnog smanjenja posljedica tog djelovanja.
- 27.3 U slučaju više sile privremeno miruju prava i obaveze iz Ugovora do prestanka dejstva više sile. Odluku o mirovanju prava i obaveza Koncesionara iz Ugovora donosi Koncedent na osnovu pisanog zahtjeva Koncesionara. Ugovorne strane će, što je prije moguće, sprovesti konsultacije u dobroj vjeri kako bi se dogovorile o odgovarajućim radnjama radi umanjenja posljedica više sile i kako bi obezbijedili dalje izvršenje ugovornih obaveza.
- 27.4 Ukoliko se Ugovorne strane ne dogovore o tome u roku od 60 dana a viša sila i dalje traje ili traju posljedice više sile tako da Ugovorna strana pogođena višom silom nije u stanju da izvršava svoje ugovorne obaveze u periodu od preko 90 dana, onda svaka Ugovorna strana može raskinuti Ugovor, bez prava da od druge strane zahtijeva nadoknadu.
- 27.5 Ugovorna strana pogođena višom silom će obavijestiti drugu Ugovornu stranu što je prije moguće o prestanku okolnosti koja predstavlja višu silu. Nakon tog obavještenja Ugovorne strane će nastaviti da ispunjavaju svoja prava i obaveze iz Ugovora na način i pod uslovima koji su predviđeni Ugovorom.
- 27.6 Odredbe ovog člana neće uticati na mogućnost određivanja mirovanja prava i obaveza usljed više sile, u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

KONTROLA IZVRŠENJA UGOVORA I NAČIN MEĐUSOBNOG IZVJEŠTAVANJA

Član 28.

- 28.1 Koncesionar će vršiti djelatnosti u skladu sa Ugovorom i propisima, a o svim bitnim promjenama, u odnosu na Ugovor i obavljanje koncesione djelatnosti, blagovremeno će obavještavati Koncedenta.

- 28.2 Koncedent ima pravo i obavezu da vrši stalnu kontrolu izvršenja obaveza iz Ugovora, vezano za rokove, uslove iz prihvaćenog Tehničko tehnološkog koncepta i poštovanje propisa.
- 28.3 Koncedent će kontrolu vršiti preko ovlašćenih inspekcijских i/ili drugih nadležnih organa.
- 28.4 Pored kontrole iz stava 3 ovog člana, Koncesionar je dužan da omogući slobodan pristup i kontrolu licima ovlašćenim od strane Koncedenta ili od strane ovlašćenih organa uprave.
- 28.5 Koncesionar je dužan da u toku I Faze i II Faze Koncedentu na šestomjesečnom nivou dostavlja Izvještaj o sprovedenim aktivnostima (ne kasnije od 20. januara, odnosno 20. jula za polugodišnji period), okolnostima koje utiču na realizaciju Ugovora, kao i svim drugim podacima i informacijama vezanim za predmet koncesije. Okolnosti navedene u Izvještaju moraju biti obrazložene i kad je to moguće potkrijepljene neophodnim dokazima. Propust Koncesionara da u ovom izvještaju navede bilo koju od okolnosti koja ima uticaj na mogućnost realizacije ili ograničavanja Ugovora, za posledicu ima da se na takvu okolnost Koncesionar poslije ne može pozvati, s tim da je nezavisno od ovdje navedenog o svakoj bitnoj okolnosti Koncesionar dužan odmah i bez odlaganja obavijestiti Koncesionara.
- 28.6 U toku III faze Plana realizacije, Koncesionar je Izvještaj sa sadržajem kao u članu 28 stav 5 ovog Ugovora dužan dostavljati jednom godišnje, i to najkasnije do 31. januara relevantne godine za prethodnu godinu.

VAŽEĆI ZAKON, MJERODAVNO PRAVO I RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 29.

- 29.1 Izvršenje, sprovođenje i tumačenje Ugovora vršiće se u skladu sa Mjerodavnim pravom.
- 29.2 Sporovi koji nastanu u toku izvršenja Ugovora ili koji su u vezi sa Ugovorom rješavaće se pred Privrednim sudom Crne Gore.

IZJAVE KONCESIONARA

Član 30.

- 30.1 Koncesionar izjavljuje i garantuje:
- 30.1.1 da su zaključenje ovog Ugovora i izvršavanje njegovih obaveza u skladu sa osnivačkim i drugim aktima Koncesionara i da nijesu zavisni od pribavljanja posebnih potvrda, dozvola ili drugih vrsta odobrenja organa Koncesionara radi zaključivanja Ugovora odnosno, ukoliko je pribavljanje takvih potvrda, dozvola ili odobrenja neophodno, da su ista pribavljena;
- 30.1.2 da se zaključivanjem ovog Ugovora ne vrši povreda nijednog propisa i da on nije u sukobu ni sa kojim upravnim, sudskim, arbitražnim ili drugim odlukama koje se odnose na Koncesionara;
- 30.1.3 da se preuzimanjem obaveza po ovom Ugovoru ne vrši povreda nijednog ugovora ili sporazuma u kojem je Koncesionar jedna od ugovornih strana i da protiv Koncesionara nije pokrenut, niti je u toku nikakav postupak, koji bi za posledicu mogao imati materijalno štetan uticaj na poslovanje, prihode i finansijsko stanje Koncesionara.

JEZIK UGOVORA

Član 31.

- 31.1 Ugovor je sačinjen na crnogorskom jeziku.

IZMJENE I DOPUNE UGOVORA

Član 32.

- 32.1 Izmjene i dopune Ugovora vrše se aneksima na način i u formi predviđenoj za njegovo zaključivanje, i isti se prilažu uz Ugovor i čine njegov sastavni dio.
- 32.2 Aneksi ovog ugovora po svom redosljedu zaključivanja označavaju se arapskim brojevima.
- 32.3 Inicijativu za izmjene i dopune ovog ugovora može dati svaka od Ugovornih strana.

UGOVORNA DOKUMENTACIJA

Član 33.

- 33.1 Ugovornu dokumentaciju čine: Koncesioni akt, Ugovor sa priložima, Plan realizacije, Tehnička dokumentacija i ostala zakonom utvrđena dokumentacija, neophodna za izgradnju i rad Objekta HE Komarnica.

NIŠTAVOST ODREDBI

Član 34.

- 34.1 Ukoliko se za bilo koju odredbu Ugovora bude smatralo da je nezakonita, nevažeća ili neprimjenljiva, u cjelini ili djelimično, prema Mjerodavnom pravu, takva odredba ili njen dio će se u toj mjeri smatrati da ne predstavlja dio Ugovora, ali to neće negativno uticati na zakonitost, validnost i primjenljivost preostalog dijela Ugovora. U tom slučaju, Ugovorne strane će uložiti maksimalne napore da, u okviru razumnog vremenskog perioda, zamijene odredbu koja se smatra nezakonitom, nevažećom ili neprimjenljivom, novom odredbom koja će imati isti cilj i efekat, a koja će biti zakonita, validna i primjenljiva.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35.

- 35.1 Ugovorne strane neće, niti će odobriti ili dozvoliti bilo kom svom službeniku, direktoru, ovlaštenom zaposlenom, povezanom licu, zastupniku ili predstavniku da se u vezi sa ovim Projektom ili bilo kojom transakcijom predviđenom ovim Ugovorom upuste u bilo kakvo koruptivno postupanje niti će dozvoliti da se Materijalno zavisno lice ili niti predstavnici, direktori, ovlašćeno osoblje, povezana lica, zastupnici ili predstavnici Materijalno zavisnog lica upuste u takvo koruptivno ustupanje.
- 35.2 Koruptivno postupanje u smislu ove odredbe podrazumijeva obećanje, nuđenje, davanje, činjenje, insistiranje na, primanje, prihvatanje ili traženje, direktno ili indirektno, bilo kog protiv pravnog plaćanja ili nedozvoljene prednosti bilo kog tipa, prema ili od strane bilo kog lica, u namjeri da se utiče na aktivnosti bilo kog lica ili utiče na bilo koje lice da odustane od bilo koje

aktivnosti.

35.3

Ugovor je sačinjen u 12 (dvanaest) istovjetnih primjeraka od kojih po dva primjerka pripadaju Ugovornim stranama, a po jedan primjerak ministarstvu nadležnom za finansije, Upravi prihoda, Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, ministarstvu nadležnom za vode, Upravi za vode Crne Gore, Komisiji za koncesije Crne Gore, nadležnom organu za registraciju ugovora.

Za KONCEDENTA

M i n i s t a r

mr Ervin Ibrahimović

Za KONCESIONARA

[Izvršni direktor]
